

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Lapvezér: Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társszerkesztő: Wagner Antal	Felölős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Fél évre 5 kor. Negyed évre 2.50. Egyes szám ára 2 fillér.
---	---------------------------------	--	-----------------------------------	--

Két költségvetés.

Baja, dec. 19.

A közelmúlt napokban városunk két nagy fontosságú, általános érdekű ügyének sorsa jutott előre.

Az egyik a város házipénztárának 1908-ik évi költségelirányzata. Ez a költségvetés szabja meg a határait annak, hogy a jövő évi költségeinkben meddig mehetünk, minő beruházásokat, minő alkotásokat engedhetünk meg magunknak úgy, hogy az előirányzott pótdó kereteit túl ne lépjük. Ez a költségelirányzat szabja meg jövő évi munkálkodásunknak határait is és így tulajdonképpen ebben van lefektetve a sokat vitatott munkaprogram alapja is. Mert hiszen minden ténykedésünknek alkalmazkodnia kell az előirányzatban megállapított köz költséghez. Hiábavaló minden nagyszabású program, minden magaströptű terv, ha nincsen meg a kivitelben az anyagi erőnk, ha ahhoz gyengék vagyunk.

Minden város életében a legfontosabb mozzanat az a nap, amelyen a költségelirányzatot tárgyalják, amelyen annak egyes tételeit megbeszélik, megvitatják.

Természetesnek és nagyon érthetőnek tartunk tehát minden, a legnagyobb részletességig menő vitát. Mert hiszen itt nyílik alkalom a városi közigazgatás minden bajára, hiányára rámutatni. Itt, ez alkalommal nyilvánulhat meg minden óhaj, minden kívánság.

Szükségesnek véljük tehát, hogy mód és alkalom nyujtassék a törvényhatósági bizottság tagjainak, hogy bármily széles mederben szólhassanak a költségvetéshez.

Ezt pedig csak egy módon érhetjük el.

Nevezetesen úgy, hogy kerüljük el, hogy a költségvetéssel együtt, egyidőben más tárgy is kerüljön napirendre. Ezuttal sajnos több tárgy halmozódott össze a közgyűlésre.

Kívánatos és nagyon is üdvös volna, hogy a következő esztendőben már a költségvetésnek egy egész közgyűlés — legalább is félnap — szentelhető legyen.

A városi közkórház jövő évi költségelirányzatát jóváhagyta a belügyminiszter és így rendben volnánk.

Azonban megjegyzés nélkül azt sem hagyhatjuk. A belügyminiszternek is feltűnt, hogy a kórház kocsz és szén-szükségletét mily drágán és szokatlanul magas árban szerezte be. Mi a magunk részéről szintén szükségesnek tartjuk erre rámutatni.

A közszükségletek beszerzésénél — legyen az akár fűanyag, élelmiszer, ruhanemű vagy bármi egyéb, oda kell törekednünk, hogy azt ha nem is olcsóbban, de legalább is a rendes árban jussunk hozzá. Ez ugy érhető el, ha a szükségletek fedezéséről már idejekorán gondoskodunk, nem pedig az utolsó pillanatban, mikor már a körmünkre ég.

A kocszot az idén, ha tavaszkor szereztek volna be métermázsánként legalább 1 korona 60 fillért takaríthattunk volna meg. Ez pedig tetemes megtakarítás volna.

Az idei eset és a belügyminiszter megjegyzése legyen intő példa a jövőre.

Iparfejlesztés.

Baja 1907. decz. 19.

A kereskedelmi és iparkamra a következő átiratot intézte a városi tanácshoz.

»A kereskedelemügyi nagyszabású iparfejlesztési akciójának egyik igen fontos célja a kisipar termelőképességének emelése. Erre alkalmas eszközül a kisiparosságnak szövetkezetekbe való tömörítésén, a kiválóbb műhelyeknek géppel való felszerelésén és a közszállításoknál való munkaszolgáltatáson kívül az iparosok elméleti és gyakorlati képzettségének nevelésére kínálkozik.

Az iparosok elméleti és gyakorlati ismereteinek tovább fejlesztésére most a miniszter tanfolyamok szervezését tervezi mind azon városokban, ahol erre az iparosok érdeklődésén kívül megtalálhatók az előfeltételek:

helyi tanerők, hatósági és társadalmi támogatás stb.

4. Szabadkézi rajz öt hónapon át hetenként 4 esti és 3 vasárnapra óra.

Ezekon kívül a gyakorlati szakoktatást szolgálnák különböző szakmákban a vándortanfolyamok, melyek már eddig is rendezettek.

Előzetes tárgyalások eredményeként sikerült Baja várost is azok sorába felvételni, ahol a kereskedelemügyi miniszter hajlandó a szükséghez képest ily tanfolyamokat szervezni.

Ha a pénzügyi viszonyok megengedik, már e tél folyamán Baján is megnyitattik ily tanfolyam a következő tantervvel:

1. Üzleti fogalmazás egy hónapon át heti esti 2 órával.

2. Számtan—mérten négy hónapon át heti 2—2 esti óra.

3. Szerkezeti és ábrázoló mértani rajz négy hónapig 4—4 esti óra hetenként.

Az előbb említett négy tanfolyam előrelátólag állandó jelleggel fog birni. A tanfolyamok tanítási költségeit a kereskedelemügyi miniszter fogja viselni, helyiség szolgáltatása, ennek fűtése, világítása, berendezése, tisztogatása stb. már a helyi érdekeltség áldozatkészségét igényli.

Mint hogy pedig a tanfolyamok látogatottságára csak akkor lehet kilátás, ha az érdekeltek teljes díjtalanul vehetnek részt és mert a városnak magának is eminens érdeke, ha ipara fejlődik, az említett és különben is nem nagyon jelentős áldozat mindenütt a város közönségére hárul.

Ez okból kérjük abban az esetben, ha Baján is rendeztetik ilyen tanfolyam, hogy a községi polgári iskola egy tantermét a tanfolyam céljaira átengedni sziveskedjék, egyben a fentebb említett dologi kiadások fedezésére 300 koronát folyósítani méltóztassék.

A kereskedő és iparos tanonc-iskolai bizottság f. é. december hó 12-iki ülésében tárgyalás alá vette a szegedi kereskedelmi és iparkamara átiratát és ifj. Utry Pál és Heller Richárd bizottsági tagok indítványára elhatározták, hogy javaslatot tesznek az iránt, miszerint a városi tanács tegyen lépéseket arra nézve, hogy a tanfolyam már a jövő 1908. év elején megnyitassék és a dologi kiadások esetleges bekövetkezésére 160 koronát irányozzon elő.

Örömmel vesszük a szegedi kereskedelmi és iparkamra kezdeményezését. Elismeréssel kell adóznunk Perjessy László úrnak, a szegedi keresk. és iparkamara titkárának, aki a téli tanfolyam létesítése végett még szept. hóban Baján volt s a tanfolyam tanárainak megválasztása, a tanterem kijelölése, a személyi és dologi kiadások módozatainak megállapítása tárgyában a polgári iskola igazgatójával tárgyalásokat folytatott.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a városi tanács átérzve az iparosság elméleti és gyakorlati képzésének fontosságát, a téli tanfolyamok létesítésével felmerülő csekély anyagi áldozatot meg fogja hozni az iparosság jól felfogott érdekében.

Telefon tudósítások.

Budapest, 1907. dec. 19.

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén szintén *Justh* Gyula elnökölt. A napirend előtt az elnök felolvastatja a főrendiház átiratát, mely szerint a főrendiház az egy szakaszos törvényjavaslatot elfogadta. (Élénk helyeslés.)

Herman Ferenc a kérvényi bizottság előadója betérjeszti a parlamenti tudósítók ismeretes kérvényét.

Héderváry Lehel a mentelmi bizottság előadója betérjeszti a mentelmi bizottságnak *Popovics* és *Supilo* horvát képviselők mentelmi ügyében hozott határozatát. A bizottság szerint mind a két képviselő vétett az ellen a köteles tisztelet ellen, amellyel minden képviselőnek a Házzal szemben viseltetnie kell; ennél fogva indítványozza, hogy *Popovics* a Ház üléseiről tizenöt napra kizárassék, *Supilo* pedig tartozzék megkövetni a Házat.

Mazuranits ehhez az indítványhoz szólva azt mondja, hogy a mentelmi bizottság tulajdonképen *Wekerle*-bizottság, amelyben az történik, amit a miniszterelnök akar.

Az elnök: A képviselő úr ezen kijelentésével meggyanusította a Házat, amiért őt rendreutasitom. (Helyeslés.)

Magdics Péró horvátul beszél és ugyanazt mondja amit *Mazuranics*, később pedig odanyilatkozik, hogy a képviselőház felfogása egyes kérdésekkel szemben attól függ, hogy ki ül az elnöki székben.

*Magdics*nak **Wekerle** miniszterelnök felel, felszólalása azonban inkább a folyton közbeszónokló *Supilót* illette, akit kioktatott arra nézve, hogy legalább is illetlen dolog beavatkozni a tárgyalásba, akkor amikor az ő ügyét tárgyalják.

Supilo Ferenc szólásra emelkedik. Horvátul beszél. *Wekerle* szavaira reflektál, majd megköveti a házat.

Elnök: Jelentem a tisztelt Háznak, hogy *Supilo* Ferenc képviselő úr kötelességének eleget tett és megkövette a t. Házat.

Szell Kálmán: Tisztelt Ház! (Halljuk) Személyes kérdésben szót kérek. A tegnapi ülésen *Polónyi* Géza személyemben sértett meg. De nemcsak engem személyemben, hanem megsértette azt a bizottságot is, amelynek élén szerencsém van állani. A kvóta-bizottság, sulyosan megsértette *Polónyi* akkor, amidőn tegnap arról *valóllan* dolgot

állított. Én t. Ház *Polónyi*val nem fogok vitatkozni. Csupán annak a kijelentésére szoritkozom, hogy: *Polónyinak a beszédében a hány állítás van, annyi benne a hazugság.*

Supilo a kvóta-javaslat ellen beszél horvátul.

Brilics Szvetožar horvát nyelven jelenti ki, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Vázsonyi Vilmos állott ezután szólásra és kibeszélte az ülést. Délután fél 3 órakor még mindig beszél.

A Harden pör.

A világszenzációvá fejlődött Harden pör ma egy újabb felvonása tárult a nagyvilág elé.

Az újabb Harden pörnek hétfőről elhalasztott tárgyalása ma tartatott meg Berlinben. Amikor az elnök megnyitotta a tárgyalást, megjelent a teremben *Harden* Miksa is. A pör hőse nagy beteg. A terembe lépve, a bundáját nem vetette le, úgy ült a védő mellé. Igen rossz szinben van, folytonosan köhög, úgy, hogy szavát is alig lehet érteni. Teljesen kimerültnék látszik.

Az elnök mindenekelőtt kijelentette, hogy a beteg Harden iránt a legmesszebbmenő kiméletelességet fogja tanusítani.

A tárgyalás általános érdeklődés mellett folyik.

NAPIHIREK.

Személyi hír. Lapunk felelős szerkesztője: dr. *Valentin* Emil néhány napi tartózkodásra a fővárosba utazott. Távolléte alatt a lap szellemi részében foglaltakért helyettese: *Wagner* Antal társszerkesztő viseli a felelősséget.

A bajai amatőrök fényképkiállítása, mint már egyszer hirt adtunk róla, a városi polg. isk. elemi rajztermében karácsony másnapján reggel 9 órakor megnyílik. Körülbelül 300 fénykép (arc, táj, genre, állatképek, diapositívek) látható 20 fillér belépő díjért. A tanulóifjúság a felét fizeti. A tiszta jövedelem a szegénysorsu tanulók segélyezésére fordítatik. *Ruppert* Antal kéri a kiállítókat hogy a most következő vasárnap reggel, mert csak akkor foglalható el a rajzterem, 9 órakor legyenek szivesek szegekkel ott meg jelenni kiállításunk rendezésére, amikor mindenki, a maga kedve szerint helyezheti el képeit.

Furcsa örökség. A városi kórház évekkal ezelőtt — vagy 30 éve — furcsa kis örökséghez jutott. Valami *Jerkovics* nevű ember egy 250—300 frt. értékű vagyont hagyott végrendeletileg a városi kórházra. Amikor a város az örökséget birtokba akarta venni, arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy több a házon az adósság, mint amennyit megért. A város természetesen nem vette át az örökséget. Telt, mult az idő és a ház adója és adóssága mindinkább felszaporodott. Most a város követeli a kincstártól, hogy hajtsa be a házon a követelését, — ha tudja.

A vásári lopások tettesei közül kettő állott ma a bajai királyi járásbírósa előtt, hogy büntetükért elvegyék méltó büntetésü-

ket. *Csizmadia* Péter *Csókits* Istvántól egy zsák diót lopott. A bíróság ezért 8 napi fogházra ítélte. *Kzernyik* István egy kabátot lopott, de tetten érték. A csendőrség megtette a feljelentést. A mai tárgyaláson *Kzernyik* ártatlanságát hangoztatta és azt állította, hogy egy ember rábeszélte a lopásra. A védekezés nem sokat használt, a bíróság őt is elítélte 8 napi fogházra.

A házalók. Olyan kérdés ez, amelyet végre, valahogyan mégis rendeznünk kellene. Nem az országos törvényről, nem a megrendelés gyűjtéséről beszélünk, hanem kizárólagosan az szól a fonák állapotról, amely a házaló ipar terén uralkodik. Ha egy bajai polgárnak eszébe jut, hogy ő most ezután házalással keresi meg a kenyerét, vagy ha egy iparos *Baján* házalókkal, házalás útján kívánná termékeit értékesíteni, úgy hamar megtudná, hogy olyat tesz, ami a város szabályrendeletébe ütközik. A legjobb esetek közé tartoznák az, hogy ha az áruit elko-boznák.

Piros fezzel, bosnyák plundrával azonban zavartalanul szabad itt házalni. Szóval ezzel *Baján* csak az keresheti meg a kenyerét, aki se nem bajai, sem pedig nem magyar állampolgár. Mert nemcsak bosnyákokat látunk itt házalni, hanem dalmátokat késekkel és mindennemű késes árukkal, cseh asszonyokat csipkéekkel, osztrák-németeket szemüvegekkel. Ezek bátran járhatnak házról-házra.

Nem ártana, ha már egyszer mi bajaiak is megtennők azt, amit Budapest székesfőváros tanácsa megtett. Ott utána néztek, hogy vajon jogosult-e a bosnyákoknak és mindenféle idegen nációnak a Magyarországon való házalás?

Hát igaz, hogy különféle osztrák császári rendelet még a mult századokban a nyakunkba zúditotta azokat, de az a jog részben nincsen meg, részben pedig a meglevőt túlságosan kibővítették.

Állapítsuk meg, hogy kiknek és mivel van joguk házalni és akinek ehhez nincsen joga, ki kell tiltani a város területéről.

Ennyi védelmet megkívánhatnak a bajai iparosok és kereskedők.

A legénykedés vége. *Fuchs* Gáspár és *Halter* Pál *Vaskút* két leghiresebb legénye. Mindkettő arról nevezetes, hogy tiz sváb községben sincsen hozzájuk hasonló duhaj legény. Tegnap összejött a két híres legény és azon vitatkoztak, hogy ki az erősebb. *Halter* Pál a vitának úgy vetett véget, hogy felkapott egy dorongot és azzal sújtotta fejbe *Fuchst*, hogy az ájultan rogyott össze. Mikor azután odahaza magához tért *Fuchs*, első dolga volt, hogy az orvostól látellelet kérjen és azzal felszerelve vetélytársa ellen megtegye a feljelentést a bajai bíróságnál.

Verekedő vasúti munkások. *Fenyvesi* Péter vasúti munkás ellen feljelentést tett a csendőrség, hogy *Csizmadia* Albert vasúti munkást a vasúti kertbe megszurkálta.

Bácskai képviselők a delegációban. A képviselőház szerdai ülésén választotta meg a delegátusokat. A bácskai képviselők közül *Lovász* Márton, a magyarkanizsai kerület gróf *Teleki* Árvédet, *Ujvidék* város képviselőjét rendes tagokul, *Lázár* Pált, a bácsalmási kerület, képviselőjét pedig póttagul választották a delegációba.

A baja—szabadkai vasút vonalat a miniszter az elsőrangú vasutak sorába emelte, egyben elrendelte, hogy *Baján* csonka-vágányt rakhassanak le az állomásra és a légszeszt bevezethessék.

Végrehajtások szállókölcsönök miatt.
A pénzügyminiszter rendeletileg utasította az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy a szállókölcsönök esedékes amortizációs részleteit, melyek közadó módjára szedhetők be, hajtassa be. E rendelet alapján most a pénzügyigazgatóságok kérlelhetetlenül járnak el az adósokkal szemben.

A világhírű buziásfürdői természetes szén-savforrások immár az ipar szolgálatába is léptek, miután azok új tulajdonosa Muschong Jakab modern berendezésű hatalmas műveket létesített a természetes, folyékony és vegyileg legtisztább szén-sav nyerésére, melyből kartellen kívül bármely mennyiséget képes azonnal szállítani.

Gyarmati-féle szagtalan csukamájolajat szívesen veszik felnőttek és gyermekek. Egy üveg ára 1 kor. 60 fillér. Kapható Gyarmati Emil gyógyszer-tárában Baja, Főter.

Egészség naptár 1908.

Közhasznú tanácsadó egészségtani ismeretek népszerűsítése céljából Szerkeszti: Marton Sándor dr.

A naptár tartalomjegyzéke:

Naptári rész.

Utmutatás a különböző időszakokban előforduló gyakoribb megbetegedésekről és azok elleni védekezésről. Irta Marton Sándor dr.

1. Miről szól az 1908-iki »Egészség-Naptár»? Irta Marton Sándor dr.

2. A betegápolásról. Irta Korányi Frigyes dr.

3. A meghülésről. Irta Weinberger Miksa dr.

4. Hogyan tápláljuk a pólyából kinőtt kicsinyeinket? Irta Torday Ferenc dr.

5. A divat egészségtanáról. Irta Győri Ilona dr., nőorvos.

6. A lég- és napfürdők hatása az egészségre. Irta Lenkei Vilmos Dani dr.

7. Közönségesebb élelmicikkeink hamisításáról. Irta Halmi Gyula.

8. A tanulók túlterhelése. Irta Leszner Rudolf dr.

9. Ne idegenkedjünk a kórházaktól, szanatóriumoktól és elmeorvosintézetektől. Irta Hollós István dr.

10. A féregnyulványlóról. Irta Sipos Dezső dr.

11. A szellemi munka egészségtani szabályai. Irta Ranschburg Pál dr., ideg orvos.

12. A hústáplálék és húsdrágaság. Irta Hasenfeld Artur dr., egyetemi m. tanár.

13. Az iskolásgyermekek egészségének megóvásáról. Irta Heim Pál dr., egyetemi m. tanár.

14. Gyermekek skrofulózisáról. Irta Preisich Kornél dr., egyetemi m. tanár.

15. Miként óvjuk a gyermekeket a tuberkulózis ellen? Irta Grósz Gyula dr.

16. Emberi betegségeket terjesztő állatok. Irta Rác István dr., állatorvosi főiskolai tanár.

17. Mik terjesztik leginkább a ragályt? Irta Fodor G. Géza.

18. Az arc ápolása. Garami Béla dr.

19. Védekezzünk a tüdőorvadás és a többi gümőkóros betegség ellen. Irta Feldmann Bodog dr.

20. A rákról és a modern rákgyógyításról. Irta Hahn Dezső dr.

21. A Röntgen-sugarakról. Irta ifj. Elischer Gyula dr.

22. Az ütérelmeszesedésről. Irta Sümegi József dr.

23. A munkásvédelemről. Irta Pach Henrik dr.

24. Egészségügyi követelmények a munkáslakásokban. Irta Bród Miksa dr.

25. Beszélgetés az alkoholizmusról. Irta Hollós István dr.
26. Alkohol és munkáshigiénia. Irta Kiss Adolf.
27. Az új munkásbiztosítási intézmény. Irta Kürschner Jakab.
28. Egészségügyi intézmények.
29. Népszerű egészségügyi irodalom.
30. Hasznos tudnivalók.
31. Az Egészség-Naptár postája.

Kapható: ifj. Wagner Antal könyvkereskedésében Baján.

Segédszerkesztő: FODOR KÁROLY. Kiadóhivatal: WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.
Szerkesztőség telefon száma: 101.
Kiadóhivatal telefon száma: 36.

Irodalmi újdonságok:

- Baloghy Ernő, A magyar kultúra és a nemzetiségek . . . . . 4.—
Barzini Luigi, Pekingtől—Párisig automobilon füzve 13.—, kötve . . . . . 16.—
Buday Barna, Derült égbolt alatt . . . . . 3.—
Eötvös Károly Lajos, Kis Világ, füzve 140, kötve 2:40
Dr. Farkas Pál, Az amerikai kívándorlás 1:50
Ferenczy József, Magyar mesekönyv . . . . . 8.—
Dr. Földes Géza, Társadalmi Gazdaságtan II. 10:50
Fromentin Eugène, A régi mesterek . . . . . 6.—
Hölgyek Naptára 1908. Szerkeszti: Szabóné-Nogál Anna 3:60
Isaák Mártha, Bilincsek 3:20
Kiss-Péterffy, Pósa, Daloskönyv, Verseskönyv . . . . . 3.—
Kraft-Ebing, Psychopathia sexualis . . . . . 12.—
Monostory Károly, Állategészségtan . . . . . 7.—
Nagy Endre, A misokai földkirály . . . . . 4.—
K. Nagy Sándor, A bűn nyomai 2:50
Oláh Gábor, Sámson . . . . . 3.—
Papp Mariska, A rög 3:20
Pelófi Sándor költeményei, bőrkötésben . . . . . 7.—
» » » 4 kötet, bőrkötésben . . . . . 20.—
Rákosi Viktor, Kexholmi Mária 4:80
Rado-Collodi, Tuskó Matyi . . . . . 6.—
Révész Béla, A nagy börtön . . . . . 3.—

- Rousseau I., Vallomásaim I/II. . . . . 8.—
Schack Béla dr., A magyar kereskedő könyve II. füzve 16.— kötve . . . . . 20.—
Sas Ede, Desdemona leánya . . . . . 4.—
» » Hősök-hőse . . . . . 7.—
Sebők Zs. Kert alatt . . . . . 3.—
» » Mennek-mendegélnek . . . . . 3.—
» » Mackó úr szárazon és vizen . . . . . 7.—
» » Mackó úr útnak indul . . . . . 7.—
Spyri-Körösi, Bözsike 2:50
Vértesi Arnold, Fölfelé 2:40
Fráter nótáskönyve . . . . . 2.—
Strauss, Varázskeringő, zongorára 2 füzet. . . . . 6.—

Kaphatók:

Ifj. Wagner Antal

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében
BAJÁN.

!! Nagy karácsonyi vásár !!

MITTLER IZIDORNÁL BAJÁN

Fő-utca, Fischer Lipót-féle üzlet

Van szerencsém a tisztelt közönség b. figyelmét felhívni **KARÁCSONYI** és **UJÉVI ajándéktárgyaimra**, úgy felnőttek mint gyermekek részére. — Nem kiméltem sem fáradságot sem költséget, hogy dús választéku raktárt rendezek be, mely úgy a legszerényebb mint a legmagasabb igényeket kielégíteni képes.

Játékárú osztályom megtekintésére, mely egy külön teremből áll minden vétel kötelezettsége nélkül bárkit is szívesen látok.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MITTLER IZIDOR.

18—11

Rosenfeld és Weisz

Baján, Mészáros-féle ház

A környék legnagyobb butorraktára

és kárpitos-műhelye.

Számos elismerő nyilatkozatokkal rendelkezünk, miket készséggel bocsájtnak a t. érdeklődők rendelkezésére.

A világ legjobb

IRÓGÉPEI

az amerikai SMITH—PREMIER-féle, automatikus betűtisztító készülékkel és legújabban háromszínű (viola, piros és fekete) festékszalaggal ellátott, tiszta acélból készült írógépek.

Ezen gépek egyedüli elárúsítja Baja város és környékére

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedő, ki készséggel bocsájtna gépeit 2—3 heti próbaidőre az érdeklődők rendelkezésére.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
Ifj. WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.

Minden szó 4 fillér. = Vastag betűből 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Fényképező gép

Egy elegánsan **butorozott szoba** egy, vagy két úr részére kiadó.

Mészáros Lázár-utca 26.

használt, de jó karban, olcsón eladó. A gép méret $12 \times 16\frac{1}{2}$ cm. s van hozzá két kettős kazetta s egy kitűnő lencse Cím a kiadóhivatalban.

ZONGORA

használt, igen jó karban, átköltözés miatt, áron alól, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

KÖZSÉGI
NYOMTATVÁNYOK
NAGY RAKTÁRA

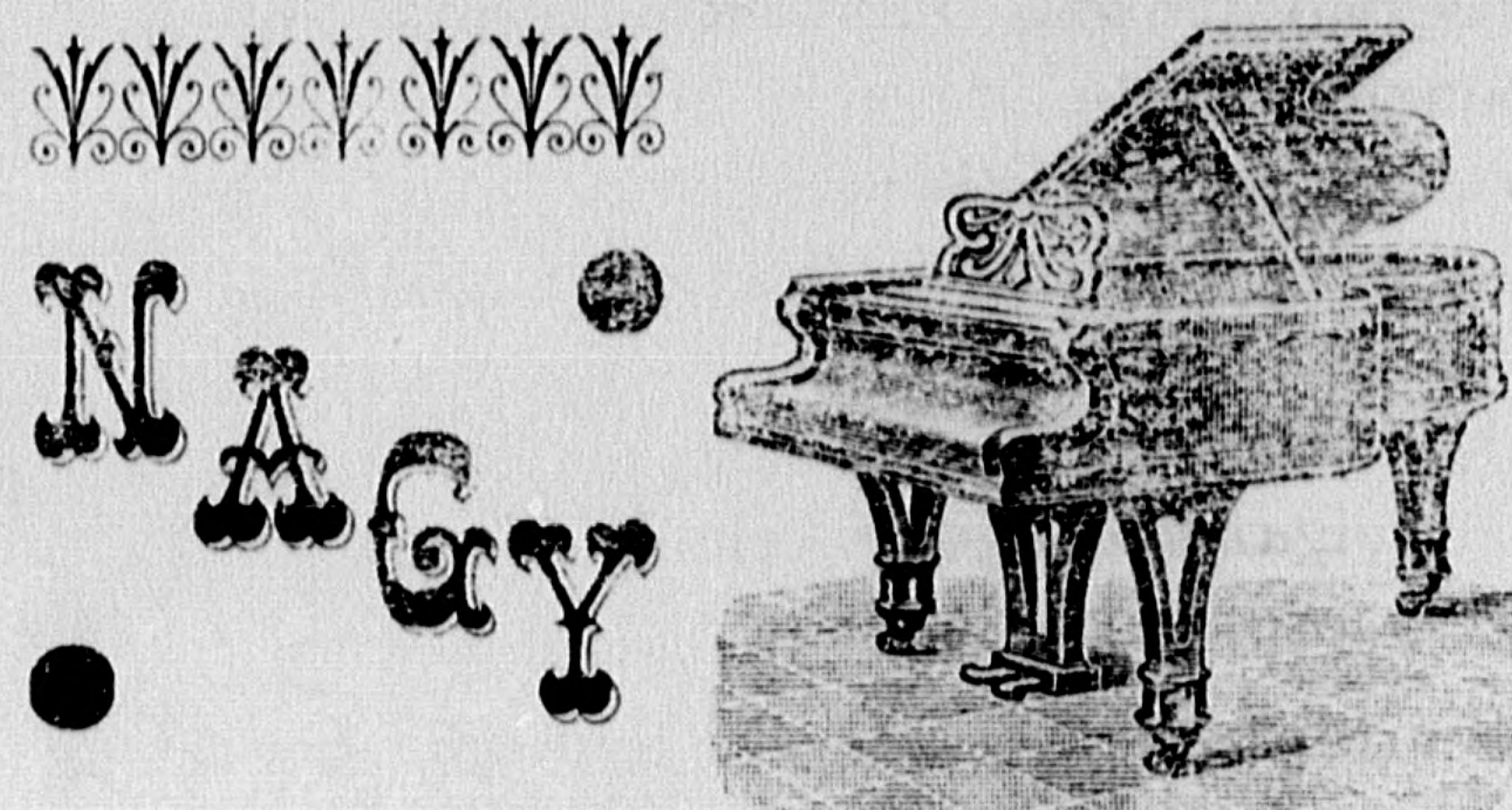
NANAY LAJOS
KÖNYVNYOMDÁJA
BAJA, TÓTH KÁLMÁN-TÉR.

KÉSZIT MINDENMŰ
KÖNYVNYOMDAI
MUNKÁKAT

○ JUTÁNYOS ÁRAK MELLETT, ○
A LEGCSINOSABB KIVITELBEN.

Hirdetések

felvételnek — a kiadóhivatalban.

ZONGORA RAKTÁR BAJÁN.

Tisztelettel jelentem, hogy

ZONGORA RAKTÁRAMAT

jelentékenyen megnagyobbítottam,

hogy a t. zongora-vásárló közönség igényeit minden irányban kielégíteni képes legyek. Raktáron tartok úgy egyszerű, mint diszesebb, eszerint olcsóbb és drágább ZONGORÁKAT — az árak megfelelő kitűnő minőségben. RAKTÁRON vannak úgy

Mignon-, mint szalón Szárny-zongorák,

valamint angol mechanikájú hangverseny zongorák, barna, (fényes és matt), továbbá fekete és mahagoni színben.

PIANINÓK

szintén háromféle kivitelben vannak raktáron. — Raktáramon bárki által is megtekinthető a világhírű HUPFELD-féle

PHONOLA

(más néven: Pianola), mely bármely zongorán művészi tökéletességgel és nűanszirozással játszsa le a legnehezebb darabokat

Áraim igen előnyösek, fizetési feltételeim pedig kedvezők.

Hangszereim jóságáért legmesszebb menő garanciát nyujtok.

Amidőn még közölném, hogy régi zongorákat is becserélek, maradtam szives támogatást kérve,

bazafias tisztelettel

IFJ. WAGNER ANTAL.

Az elavult rendszerű mosás
még csak a haladó kortól elmardt háziasszonyokra s olyanokra tartozik, akiknek pazarolni való idejük és sok kidobandó pénzük van.

Ezen új rendszerű mosás
azonban azon tisztelt háziasszonyokra tartozik, a kiknek az újkor haladásait illetőleg egészséges ítélőképességük és nyílt pillantásuk van.

Mert a John féle „telített gőzű” mosógép (magyar német és osztr. szab) idő munka és költségben közel 75% megtakarítást biztosít szavatosság mellett. Kísérletre is szállítandó.

Kapható: Kapots Nándornál Baján.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata:

»Szaga és íze: rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99,57%.

A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel s magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető

Felvilágosítással készségesen szolgál:

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe: BUZIÁSFÜRDŐN.

Sürgőnyezim: Muschong-Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

